

e) faktu, że istnieją jednorodne organy administracyjne, które mają autonomiczną władzę ustawodawczą w zakresie wydawania wiążących przepisów na swym obszarze i których autonomia ustawodawcza jest uznawana albo przez prawo krajowe, albo przez postanowienia konstytucyjne, i że zgodnie z zasadą pomocniczości należy uznać ich prawo do stwierdzenia niemożności zastosowania środków ostrożności i najlepszych praktyk oraz umożliwić im wprowadzenie statusu dla obszarów upraw bez GMO.

3.10 **Wzywa** państwa członkowskie i regiony do zapewnienia współpracy transgranicznej z obszarami sąsiadującymi w celu zagwarantowania skutecznego funkcjonowania środków dotyczących koegzystencji w obszarach przygranicznych.

3.11 W tym kontekście **zaleca** Komisji utworzenie strony internetowej zawierającej odnośniki do istniejących krajowych rejestrów lokalizacji w Europie.

Bruksela, 6 grudnia 2006 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE

Opinia Komitetu Regionów w sprawie „Roli gmin wiejskich w rozwoju regionów europejskich”

(2007/C 57/04)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając decyzję swego Prezydium z 25 kwietnia 2006 r. o powierzeniu Komisji ds. Rozwoju Zrównoważonego (DEVE) przygotowania opinii z inicjatywy własnej w sprawie „Roli gmin wiejskich w rozwoju regionów europejskich” zgodnie z art. 265 ust. 5 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

uwzględniając program prac Komisji Rozwoju Zrównoważonego na 2006 r. ⁽¹⁾, w którym podkreśla się rolę gmin wiejskich utrzymujących stan równowagi regionalnej poprzez dywersyfikację działalności gospodarczej i świadczenie usług dla obywateli, oraz w którym apeluje się o zwrócenie szczególnej uwagi na relacje między miastem a wsią;

uwzględniając Europejską konwencję krajobrazową Rady Europy ⁽²⁾;

uwzględniając sprawozdanie Parlamentu Europejskiego w sprawie wielofunkcyjności rolnictwa i reformy WPR z dn. 22 maja 2003 r. ⁽³⁾;

uwzględniając konkluzje z konferencji w Salzburgu z listopada 2003 r.;

uwzględniając swoją opinię z 23 lutego 2005 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW);

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) ⁽⁴⁾;

uwzględniając decyzję Rady z dnia 20 lutego 2006 r. w sprawie strategicznych wytycznych Wspólnoty dla rozwoju obszarów wiejskich (okres programowania 2007 — 2013) (2006/144/WE);

uwzględniając komunikat Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: „Niwelowanie różnic w dostępie do łączy szerokopasmowych” ⁽⁵⁾;

⁽¹⁾ CdR 54/2006.

⁽²⁾ Florencja, 20.10.2000 r., CETS nr 176.

⁽³⁾ PE 322.192 A5-0189/2003.

⁽⁴⁾ CdR 255/2004.

⁽⁵⁾ COM (2006) 129 wersja ostateczna.

uwzględniając opinię z inicjatywy własnej Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 15 marca 2006 r. w sprawie: „Turystyka i kultura: dwie siły służące wzrostowi”, CESE 400/2006;

uwzględniając deklarację końcową przyjętą na zakończenie seminarium komisji DEVE w Alexandroupolis dn. 26 czerwca 2006 r. na temat: „Rozwój obszarów wiejskich a strategia lizbońska” ⁽⁶⁾;

uwzględniając wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie strategicznych wytycznych Wspólnoty w dziedzinie spójności ⁽⁷⁾;

uwzględniając projekt opinii z inicjatywy własnej (CdR 259/2006) przyjęty dnia 6 października 2006 r. przez Komisję Rozwoju Zrównoważonego [sprawozdawca: Savino Antonio SANTARELLA, burmistrz gminy Candela (IT/UEN-AE)];

a także mając na uwadze, co następuje:

- A. Na dużej części obszarów państw członkowskich Unii Europejskiej przeważają gminy wiejskie. Liczba gmin wiejskich zwiększyła się w wyniku ostatniego rozszerzenia i wrośnie jeszcze bardziej wraz z przyszłym rozszerzeniem UE o Bułgarię i Rumunię. Z tego względu obszary polityki ukierunkowane na rozwój obszarów wiejskich zasługują na coraz większą uwagę nie tylko na szczeblu krajowym, ale również wspólnotowym;
- B. Instytucje europejskie bardzo poważnie podchodzą do kwestii zbliżenia kierunków polityki wspólnotowej do rzeczywistych interesów obywateli. W tym kontekście byłoby stosowne, aby UE brała w większym stopniu pod uwagę interesy wielu gmin lokalnych, które się na nią składają, w tym również gmin o mniejszym zaludnieniu i mniejszym znaczeniu gospodarczym;
- C. Na obecnym etapie gospodarczym, który charakteryzuje się silną konkurencją między systemami produkcji i regionami, gminy wiejskie i zamieszkująca je ludność należą do najbardziej bezbronnych podmiotów i mogą nie nadążyć za wyzwaniem konkurencyjności;
- D. Gminy wiejskie pełnią ważną funkcję w zakresie ochrony regionu, przeciwdziałając zjawisku opuszczenia obszarów wiejskich i regionów znajdujących się w niekorzystnym położeniu geograficznym oraz zmniejszając ryzyko naruszenia równowagi hydrogeologicznej;
- E. Gminy wiejskie mogą odgrywać zasadniczą rolę w optymalnym wykorzystaniu zasobów regionalnych, chroniąc i promując całość wartości kulturowych, tradycji i specyfiki lokalnej oraz realizując inicjatywy produkcyjne i gospodarcze mogące uwydatnić cechy lokalne i zarazem sprzyjać wzrostowi gospodarczemu oraz zatrudnieniu;
- F. By sprostać problemom związanym ze skromnymi środkami, jakimi dysponują struktury administracyjne na obszarach o niższym zaludnieniu, gminy wiejskie wprowadziły formy organizacji, zarządzania, partnerstwa i współpracy między gminami, które zasługują na wsparcie oraz rozpowszechnienie również przy pomocy odpowiednich instrumentów prawnych i finansowych;
- G. Potwierdzenie koncepcji „społeczności zdolnych do zrównoważonego rozwoju” ⁽⁸⁾ (ang. „sustainable communities”) jest obecnie głównym przedmiotem ponownej refleksji na temat celów strategicznych zrównoważonego i trwałego wzrostu społeczno-gospodarczego regionów na obszarach wiejskich. Koncepcja ta może zostać w pełni urzeczywistniona przede wszystkim na tych właśnie obszarach;

jednomyślnie przyjął na 67. sesji plenarnej w dniach 6-7 grudnia 2006 r. (posiedzenie z dnia 6 grudnia) następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

1.1 Uwagi ogólne

1.1.1 **Odnotowuje** trudności nieodłącznie związane ze zdefiniowaniem obszaru wiejskiego i gminy wiejskiej oraz podkreśla, że w każdym państwie członkowskim używa się innych definicji, które często łączy jedynie to, że ukazują one

kontrast między obszarem wiejskim a miejskim, za obiektywne kryterium uznając określoną gęstość zaludnienia bądź też konkretny odsetek działalności gospodarczej związanej z rolnictwem na danym obszarze.

1.1.2 **Przypomina** definicję strefy wiejskiej zawartą już w swej poprzedniej opinii ⁽⁹⁾, w której zacytowano z kolei Europejską kartę stref wiejskich: „Termin strefa wiejska oznacza część strefy przybrzeżnej lub leżącej w głębi lądu, w tym wsie i miasteczka, którą wykorzystuje się w większości w: rolnictwie, leśnictwie, akwakulturze i rybołówstwie”; „części obszaru wiejskiego o charakterze związanym bądź niezwiązanym z rolnictwem posiadają tożsamość różniącą się od obszaru miejskiego, który cechuje się dużym zagęszczeniem ludności oraz występowaniem struktur wertykalnych i horyzontalnych”.

⁽⁶⁾ CdR 209/2006.

⁽⁷⁾ COM (2006) 386 wersja ostateczna.

⁽⁸⁾ Porozumienie bristolskie w sprawie społeczności zdolnych do zrównoważonego rozwoju, Bristol 12.12.2005 r.

⁽⁹⁾ CdR 389/96 fin.

1.1.3 **Przyjmuje do wiadomości** fakt, że Unia Europejska stosuje kryterium ustalone przez OECD w celu zdefiniowania gmin wiejskich: są to gminy o gęstości zaludnienia nieprzekraczającej 150 mieszkańców na km². Niemniej definicja ta nie obejmuje obszarów okolicznych, gdzie gęstość zaludnienia jest większa.

1.1.4 **Zwraca uwagę**, że celem niniejszej opinii jest uwzględnienie gmin wiejskich w jak najszerszym tego słowa znaczeniu, włączając do nich również obszary okolicznych, których gospodarka ma w przeważającej mierze charakter rolniczy.

1.1.5 **Podkreśla**, że według Komisji Europejskiej strefy wiejskie zajmują ok. 90 % terytorium UE i zamieszkuje je 25 % ludności Europy. Ponadto udział zatrudnienia w sektorze rolnym w nowych państwach członkowskich trzykrotnie przewyższa udział zatrudnienia w tym sektorze w 15 starych państwach członkowskich i jest jeszcze wyższy w krajach kandydujących.

1.1.6 **Podkreśla** niemniej, że na tych obszarach dochód per capita jest mniej więcej o jedną trzecią niższy od średniej europejskiej, a usługi są mniej rozwinięte i **akcentuje** w związku z tym, że wiele gmin wiejskich charakteryzuje się wysokim poziomem bezrobocia strukturalnego, niskim poziomem dochodów per capita, nasilonym zjawiskiem wyludnienia oraz niskim poziomem rozwoju w sektorach handlu, przemysłu i turystyki.

1.1.7 **Uważa**, że chociaż PKB wskazuje na słabość gmin wiejskich, należy uznać mocną stronę ich gospodarek, którą są: ochrona jakości życia, zdolność przyciągania inwestycji i turystów oraz inicjatywy na rzecz ochrony środowiska.

1.1.8 **Podkreśla**, że regiony wiejskie UE są pod dużą presją, by dokonać zmian: globalizacja i wynikający z niej rozwój porozumień w ramach WTO doprowadzą w rzeczywistości do poważnego i stopniowego zmniejszenia dotacji dla sektora rolnego, czyniąc obecną formę WPR nieadekwatną.

1.1.9 Ponadto **wyraża obawę**, że w kontekście konkurencji międzynarodowej inwestorzy będą raczej przeznaczać swe środki na obszary, po których można się spodziewać większego zysku ekonomicznego; oznacza to, że preferować będą przede wszystkim obszary o dużej gęstości zaludnienia oraz strefy miejskie na niekorzyść obszarów wiejskich.

2. Wyzwania stojące przed gminami wiejskimi

KOMITET REGIONÓW

2.1 Dobro publiczne

2.1.1 **Uważa**, że inwestowanie w rozwój obszarów wiejskich nie oznacza jedynie natychmiastowego osiągnięcia zysków ekonomicznych, lecz osiągnięcie korzyści związanych z dobrem publicznym, których nie można oszacować pod względem ekonomicznym, a które polegają na waloryzacji dziedzictwa historycznego i kulturowego, na zachowaniu krajobrazu i różnorodności biologicznej oraz na dobrostanie fauny i flory.

2.1.2 **Uważa**, że z tej perspektywy zachowanie struktury społecznej ośrodków wiejskich jest niezbędne, by nie zmarnować dziedzictwa kulturowego, wykorzystać jego wartość i przekazać je nowym pokoleniom.

2.2 Zatrudnienie

2.2.1 **Podkreśla**, że wspieranie odpowiedniego dla obszarów wiejskich rodzaju przedsiębiorczości, który nie prowadzi w dłuższej perspektywie do urbanizacji obszarów okolicznych, ma duże znaczenie dla zapobiegania wyludnieniu i dla wspomnienia rozwoju wsi.

2.2.2 **Podkreśla**, że przeciwdziałanie starzeniu się siły roboczej w rolnictwie za pomocą tworzenia w regionie nowych możliwości i nowych miejsc pracy dla ludzi młodych, co jednocześnie zapobiegałoby wyludnieniu, wymaga wsparcia dla lokalnie dostępnego kształcenia, doszkalania i specjalizacji zawodowej, a także dla dywersyfikacji działalności z wykorzystaniem lokalnego potencjału.

2.3 Konkurencyjność

2.3.1 **Uważa**, że podniesienie konkurencyjności obszarów rolnych oznacza inwestowanie w modernizację i promowanie jakości, a także ochronę środowiska oraz dziedzictwa kulturowego i architektonicznego, w sposób uzupełniający do rozwoju obszarów miejskich.

2.3.2 **Kładzie nacisk** na fakt, że rozwój gospodarczy obszarów wiejskich wymaga inwestycji w badania naukowe i rozwój w celu zastosowania nowych technologii i nowych procesów, przy jednoczesnym tworzeniu sieci wymiany pozytywnych doświadczeń.

2.3.3 **Uważa**, że by w strefach wiejskich również przyczynić się do osiągnięcia celów strategii lizbońskiej, należy promować nowatorstwo małych i średnich przedsiębiorstw, inwestując w wyposażenie, urządzenia oraz kształcenie i tym samym modernizując cały łańcuch produkcyjny oraz uzyskując efekty mnożnikowe.

2.3.4 Ponadto **uważa za korzystne** podążanie drogą wytyczoną przez podejście przyjęte w ramach programu LEADER, który umożliwił współpracę między sektorami publicznymi i prywatnymi, służącą rozwojowi lokalnemu obszarów wiejskich.

2.3.5 **Uznaje za konieczne**, by gminy wiejskie wspierały lokalną przedsiębiorczość, która pomaga w rozwoju obszarów wiejskich, lecz w dłuższej perspektywie nie prowadzi do urbanizacji.

2.4 Zróżnicowanie rolnictwa

2.4.1 **Podkreśla**, że korzystne jest rozwijanie bardzo zróżnicowanej gospodarki lokalnej.

2.4.2 **Uważa**, że w związku z tym należy zachęcać rolników do przyjęcia systemów zarządzania, które pozwalałyby im lepiej sprostać tendencjom rynkowym i że należy wspierać ducha przedsiębiorczości oraz zwiększyć dynamizm przedsiębiorstw rolnych i przedsiębiorstw z nimi związanych, opracowując nowe strategie handlowe, przy jednoczesnym promowaniu tworzenia sieci wymiany sprawdzonych wzorców postępowania oraz wspieraniu działań w zakresie pomocy zawodowej i benchmarkingu.

2.4.3 **Uważa że**, kapitalne znaczenie ma ułatwianie dostępu do kredytowania dla przedsiębiorstw rolnych, również poprzez specjalne fundusze odnawialne.

2.5 Jakość żywności

2.5.1 **Ocenia** jakość żywności jako istotny czynnik tworzenia miejsc pracy, zważywszy na duży potencjał wzrostu w zakresie wysokiej jakości produktów rolnych i przetworzonych produktów rolnych.

2.5.2 **Uważa**, że by sektor rolno-spożywczy wykorzystał możliwości rozwoju stworzone przez nowe technologie, należy ulepszyć informacje na temat jakości produktów oraz inwestować w znaki towarowe wysokiej jakości, w ekologiczne rolnictwo i w metody produkcji szanujące środowisko naturalne oraz dobrostan zwierząt.

2.5.3 **Uznaje**, że rolnictwo ekologiczne jest jednym z najbardziej dynamicznych sektorów rolnictwa na obszarze Wspólnoty i że coraz więcej przedsiębiorstw rolnych przyjmuje plany przekształcenia gruntów rolnych pod uprawę ekologiczną i że w związku z tym należy wspomagać tę formę rolnictwa.

2.5.4 **Jest zdania**, że należy chronić i promować tradycyjne uprawy oraz rozwijać źródła dochodu, w pełni wykorzystując specyfikę lokalną w celu produkcji i wprowadzania na rynek produktów wysokiej jakości.

2.5.5 **Podkreśla**, że gminy wiejskie mogą odgrywać istotną rolę w promowaniu typowych produktów poprzez organizowanie inicjatyw i imprez poświęconych jakości produktów i ich rozpowszechnianie na rynkach, począwszy od rynków lokalnych i regionalnych.

2.6 Technologie informacyjne i komunikacyjne

2.6.1 **Uważa**, że nowe technologie powinny być instrumentem rozwoju dla obszarów wiejskich.

2.6.2 **Podkreśla**, że w społecznościach wiejskich technologie te są w rzeczywistości jeszcze słabo wykorzystywane, zarówno przez administrację publiczną, jak i podmioty gospodarcze.

2.6.3 **Odnotowuje**, że podmioty prywatne, zniechęcone małym zaludnieniem, z powodu którego inwestycje mogłyby być mało opłacalne w krótko- i średnioterminowej perspektywie, nie są skłonne do inwestowania w zaawansowane technologie na obszarach wiejskich.

2.6.4 Z powyższych względów za konieczne **uważa** opracowanie kierunków polityki ramowej Wspólnoty oraz polityki

krajowej i regionalnej, które wspierałyby rozpowszechnianie nowoczesnych systemów komunikacji i technologii mogących zbliżyć bardziej peryferyjne regiony do pozostałej części systemu gospodarczego.

2.6.5 W związku z tym za niezbędne **uważa** inwestycje umożliwiające poszerzenie zasięgu sieci szerokopasmowych, udostępnienie ludności wiejskiej wyposażenia i oprzyrządowania informatycznego oraz szkolenie potrzebne dla jak najlepszego ich wykorzystania oraz **jest zdania**, że technologie informacyjne będą mogły ułatwić marketing regionalny, rozwój nowej przedsiębiorczości i sprzedaży produktu „wiejskiego” na odległość.

2.7 Energie odnawialne

2.7.1 **Ma świadomość**, że zachowanie zasobów naturalnych, jak również ich właściwa eksploatacja oraz ponowne wykorzystanie, mogą stworzyć możliwości rozwoju dla obszarów wiejskich.

2.7.2 **Uważa** w związku z tym, że woda, wiatr i biomasa to strategiczne zasoby i że uruchomienie systemów zaopatrzenia w energię stanowiących alternatywę dla paliw kopalnych może być szansą dla wielu administracji publicznych odpowiedzialnych bezpośrednio lub w ramach partnerstwa za zarządzanie zasobami energetycznymi i ich dystrybucję.

2.7.3 **Zwraca uwagę**, że dzięki wykorzystaniu lokalnych zasobów energii społeczności lokalne stałyby się bardziej samowystarczalne i zwiększyłyby się ich bezpieczeństwo w zakresie dostaw energii.

2.7.4 **Podkreśla** całkowitą konieczność podjęcia tych zagadnień na obszarach wiejskich, gdyż mogą one stworzyć nowatorskie formy rozwoju pod względem ochrony środowiska, wykorzystania i utylizacji odpadów rolnych oraz tworzenia nowych miejsc pracy.

2.7.5 **Zwraca uwagę** na fakt, że ostatnie badania pokazują, iż — oprócz już tradycyjnych paliw alternatywnych, które pochodzą z bezpośredniej uprawy takich produktów, jak rzepak lub kukurydza — dochodowa może być również produkcja paliw z odpadów rolnych i leśnych, a także innych upraw energetycznych oraz **podkreśla**, że sektor ten może przynieść maksymalne korzyści pod względem wpływu ekonomicznego i społecznego wtedy, gdy działania w zakresie zbiórki, przetwarzania i wykorzystania są prowadzone na szczeblu lokalnym.

2.8 Ochrona krajobrazu i terenów wiejskich

2.8.1 **Odwołuje się** do Europejskiej konwencji krajobrazowej, by wykazać, że krajobraz wiejski stanowi podstawowy element dziedzictwa Unii Europejskiej.

2.8.2 **Przypomina**, że „Celami [niniejszej] konwencji są: promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu”, tak by osiągnąć „trwały i zrównoważony rozwój oparty na zrównoważonych i harmonijnych relacjach pomiędzy potrzebami społecznymi, działalnością gospodarczą i środowiskiem”.

2.8.3 **Podkreśla**, że krajobraz nie jest jedynie częścią kultur lokalnych, lecz stanowi także istotny środek ekonomiczny, przyczyniając się do tworzenia miejsc pracy dzięki temu, że atrakcje przyrodnicze i kulturalne promować można poprzez działania rozwijające turystykę zrównoważoną.

2.8.4 **Potwierdza ponownie** funkcję społeczności lokalnych w zakresie ochrony terenów wiejskich i zapobiegania zagrożeniom związanym z naruszeniem równowagi hydrogeologicznej i **podkreśla** potrzebę rozpowszechniania kultury gospodarki terytorialnej, która wiązałaby się z proaktywnością i świadomością zagrożeń.

2.8.5 **Uważa**, że — wzięwszy pod uwagę coraz większe znaczenie inicjatyw związanych z wykorzystaniem krajobrazu i regionu, ukierunkowanych na wspieranie całego sektora turystyki wiejskiej i agroturystyki, jak podkreślił to Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny w swej opinii w sprawie: „Turystyka i kultura: dwie siły służące wzrostowi” — gminy mogą rozwinąć regionalne kampanie marketingowe, promując zrównoważony rodzaj turystyki jako środek mogący rozwinąć gospodarkę regionalną przy poszanowaniu środowiska naturalnego.

2.8.6 **Uważa**, że stosowne jest promowanie za pomocą zachęt odnawiania opuszczonych budynków. Zjawisko opuszczania obszarów wiejskich wywołało w ostatnich dziesięcioleciach wyludnienie całych, mniejszych ośrodków, którym potrzebne są formy intensywnej odnowy majątku mieszkalnego i budynków historycznych w celu ponownego zaludnienia i rewitalizacji.

2.9 Usługi użyteczności publicznej na szczeblu lokalnym

2.9.1 **Przyjmuje do wiadomości** fakt, że w niektórych rejonach Europy ze względu na zmniejszenie się liczby ludności trudne staje się utrzymanie wystarczającej oferty usługowej na szczeblu gmin wiejskich. W szczególności infrastruktura sieci wodociągowej, ale również infrastruktura w zakresie usuwania i przetwarzania odpadów oraz transportu publicznego są ukierunkowane na odpowiednio dużą liczbę użytkowników. W wypadku wyludnienia może zmniejszyć się zapotrzebowanie, a koszty dla użytkowników wzrosnąć. Aby ochronić obszary wiejskie jako przestrzeń życia i pracy, należy dążyć do stosowania praktycznych rozwiązań zgodnie z zasadą pomocniczości.

2.9.2 **Podkreśla**, że tworzenie partnerstw publiczno-prywatnych między władzami terytorialnymi a podmiotami gospodarczymi może być dobrym sposobem rozwinięcia infrastruktur oraz podłączenia do sieci energetycznych i informatycznych, co podniesie jakość życia społeczności wiejskich.

2.9.3 **Jest zdania**, że dostępność odpowiednich usług publicznych, socjalnych i lokalnych może skłonić nowe rodziny do przeniesienia się na wieś, chociaż pracują one w mieście, odwracając w ten sposób trend do opuszczania regionów, któremu towarzyszyło stopniowe ograniczenie takich podstawowych usług, jak szkoły, urzędy pocztowe i gabinety medyczne.

2.9.4 **Zwraca uwagę** na fundamentalną rolę kształcenia i **podkreśla**, że obecność wysokiej jakości kapitału ludzkiego,

który stanowi niedoceniony potencjał regionów wiejskich, jest koniecznym warunkiem wstępnym rozwoju. Z tegoż względu **uważa za konieczne** zachowanie w tych regionach struktur oświatowych w zakresie szkolnictwa średniego i ułatwienie dostępu do oddalonych szkół.

2.9.5 **Uważa**, że fundamentalne znaczenie ma wniesienie wkładu w rozwój usług przeznaczonych dla małych dzieci: brak struktur opieki nad dziećmi na obszarach wiejskich może powstrzymać kobiety od wejścia na rynek pracy i być powodem słabego rozwoju rynku pracy na tych obszarach.

2.9.6 **Jest zdania**, że lokalny transport publiczny ma strategiczne znaczenie: osiedla wiejskie wyposażone w dobrze działający transport publiczny łączący je z sąsiednimi obszarami wiejskimi mogą przeciwdziałać opuszczaniu wsi, a nawet pobudzić przeciwny trend.

2.9.7 **Uważa**, że usługi dla osób starszych mają decydujące znaczenie dla zachęcenia emerytów do przeniesienia się na wieś, gdzie mogą znaleźć lepsze warunki życia i cieszyć się lepszym zdrowiem, przynosząc wzrost dochodów strefom wiejskim i **jest zdania**, że należy wspierać pobyt ludzi starszych w społecznościach wiejskich poprzez rozwój takich infrastruktur, jak: ośrodki zdrowia, miejsca spotkań i rozrywki oraz usługi opieki.

2.9.8 **Uważa** za niezbędne podjęcie wszelkich niezbędnych środków na rzecz rozwoju kultury i dostępu do niej na szczeblu gmin wiejskich.

2.10 Nowy rodzaj zarządzania na obszarach wiejskich

2.10.1 **Uważa**, że pożyteczna byłaby refleksja na temat ewolucji samorządu lokalnego na obszarach wiejskich.

2.10.2 **Podkreśla**, że w ostatnich dziesięcioleciach w wielu państwach członkowskich formy organizacyjne władz lokalnych uległy zmianom mającym na celu wzmocnienie i zwiększenie zdolności zarządzania administracji lokalnej dysponującej skromnymi strukturami i zasobami ludzkimi, szczególnie poprzez różne formy stowarzyszeń pomiędzy gminami; uważa, że zjawisko to, będące na płaszczyźnie instytucjonalnej głównie konsekwencją decentralizacji administracyjnej, zasługuje na dogłębne i stałe monitorowanie we współpracy z krajowymi stowarzyszeniami władz lokalnych.

2.10.3 **Przypomina**, że zjawisko to prowadziło do opracowania coraz to większej liczby rozwiązań zarówno w zakresie administracji, jak i zarządzania, polegających na tworzeniu zrzeszeń i współpracy między gminami. Przykładem takich rozwiązań mogą być stowarzyszenia gmin, związki, konsorcja i inne rodzaje działalności opartej na sieciach tematycznych.

2.10.4 **Podkreśla**, że przyjęcie tego rodzaju rozwiązań może w niektórych wypadkach zagwarantować podstawowe usługi wysokiej jakości: nowe podmioty stowarzyszeniowe stwarzają w istocie warunki do optymalizacji zasobów i usług zarządzanych wcześniej przez pojedyncze organizacje i przy skromnym budżecie.

2.10.5 **Akcentuje**, że w prawie wszystkich państwach członkowskich istnieją już nowe formy stowarzyszeń publicznych lub tworzonych w partnerstwie ze strukturami prywatnymi, których celem jest wspólne zarządzanie usługami użyteczności publicznej w zakresie dostarczania energii i wody, transportu, odpadów, edukacji, zarządzania strukturami socjalnymi i opieką zdrowotną, ochrony środowiska lub zarządzania infrastrukturą sportową i kontrolą na terytorium gmin.

2.10.6 **Odnotowuje** również tworzenie organizacji opartych na wzajemnym udostępnianiu środków, solidarności i partnerstwie między gminami wpisujących się w dynamikę terytorialną i **podkreśla** ponadto, że należy bardziej zachęcać do takich form współpracy między gminami, również poprzez programy wspólnotowe i inicjatywy benchmarkingowe.

3. Zalecenia Komitetu Regionów

3.1 **Uważa**, że ustanowienie Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) ma bardzo pozytywne znaczenie dla przyszłego rozwoju obszarów wiejskich, a w szczególności gmin wiejskich, nawet jeśli przyznane środki finansowania były znacznie niższe od oczekiwanych, a Komitet nie uważa, że jest on ostatecznym rozwiązaniem w zakresie opracowywania polityki rozwoju obszarów wiejskich Unii Europejskiej. **Wzywa** Komisję Europejską — by w celu osiągnięcia konkretnych i trwałych rezultatów — połączyła strategię rozwoju obszarów wiejskich i EFRROW z inwestycjami w badania naukowe, kulturę i środowisko na obszarach wiejskich, które są już wspierane przez inne fundusze strukturalne i przez inne kierunki polityki wspólnotowej; **apeluje** o to, by położyć większy nacisk na Europejski Fundusz Społeczny (EFS), edukację i zatrudnienie.

3.2 **Zaleca**, by działania podejmowane w ramach polityki spójności stanowiły uzupełnienie działań wspieranych przez EFRROW, w szczególności w odniesieniu do trzeciej osi, związanej z jakością życia i dywersyfikacją gospodarczą oraz z osią Leader. W istocie Komisja Europejska przewidziała, że państwa członkowskie i regiony mają dbać o spójność między działaniami podejmowanymi w ramach funduszy strukturalnych i działaniami w ramach trzech osi EFRROW. Wszystkie fundusze wspólnotowe, krajowe i regionalne powinny zaoferować gminom wiejskim, które mają niewielkie zasoby i ograniczoną liczbę urzędników, instrumenty finansowe i działania mogące przyczynić się do ich utrzymania i przyszłego rozwoju.

3.3 **Życzy sobie**, by dwie dyrekcje generalne Komisji Europejskiej, odpowiedzialne za politykę regionalną i rolną, ściślej ze sobą współpracowały w celu osiągnięcia jak najlepszego rezultatu działań finansowych Unii w zakresie rozwoju ośrodków i obszarów wiejskich. Jak już wspomniano, sam EFRROW nie może zaoferować rozwiązania wszystkich problemów obszarów wiejskich i z tego względu należy zaplanować wykorzystanie większej liczby funduszy.

3.4 **Życzy sobie**, by przeprowadzono dalsze uproszczenie wszystkich środków finansowania obszarów wiejskich.

3.5 **Wzywa** Komisję do uznania stowarzyszeń reprezentujących gminy za partnerów zdolnych do współdziałania w wyznaczaniu nowych priorytetów, promowania znajomości programów EFRROW i funduszy strukturalnych oraz wspierania ich praktycznej realizacji także na obszarach wiejskich, w tym peryferijnych i o niskiej gęstości zaludnienia.

3.6 **Życzy sobie**, by niniejsza opinia przyczyniła się do opracowania strategii mającej na celu uczynienie z gmin wiejskich Europy nowoczesnych „społeczności zdolnych do zrównoważonego rozwoju”. Gminy te zyskałyby w ten sposób w kontekście europejskim zasłużoną widoczność, uznanie dla swej roli i wsparcie dla swego rozwoju. Takie podejście pozwoliłoby nie tylko wzmocnić główne instrumenty ochrony środowiska w regionach i stworzyć na obszarach wiejskich dobrobyt poprzez zwiększenie zatrudnienia i możliwości w dziedzinie przedsiębiorczości, ale również ugruntować wszystkie ich wartości kulturowe, tradycje i specyfikę lokalną, a także zachować wyższy poziom jakości życia z punktu widzenia zdrowia.

3.7 **Przypomina**, że Unia Europejska, której działania opierają się na zasadzie spójności terytorialnej i społecznej, nie może zignorować wyzwań, z którymi muszą się zmierzyć małe społeczności w celu zapewnienia swym obywatelom poziomu dochodów umożliwiającego zatrzymanie ich oraz przyszłych pokoleń w danym regionie oraz zapewnienia im odpowiednich usług.

3.8 **Zwraca uwagę**, że poziom dobrobytu różni się znacznie także pomiędzy gminami wiejskimi i **uważa** za konieczne, by fundusze przyniosły maksymalną wartość dodaną w celu poprawy warunków życia mieszkańców obszarów wiejskich.

3.9 **Życzy sobie**, by w celu bardziej zdecentralizowanej realizacji strategii lizbońskiej w większym stopniu uwzględniać potrzeby obszarów wiejskich, mając na względzie większą równowagę polityki między obszarami miejskimi i wiejskimi przy opracowywaniu dla nich przyszłych programów ⁽¹⁰⁾.

3.10 **Zauważa**, iż strefy podmiejskie w Europie wywołują nadmierny nacisk na obszary wiejskie; **twierdzi**, że pożądana jest równowaga między zrównoważonym rolnictwem a gospodarczą dynamiką miast.

3.11 **Opowiada się** za instrumentami oraz formami dialogu i współpracy między małymi gminami i głównymi miastami, służącymi znalezieniu wspólnych rozwiązań, które regulowałyby kontakty między obszarami, wzmacniając jednocześnie strukturę małych ośrodków miejskich odgrywających rolę organizacyjną wobec środowiska wiejskiego.

3.12 Ponadto **uważa** za potrzebne usprawnienie połączeń między ośrodkami miejskimi a otaczającymi je obszarami, tak by ułatwić rozładowanie ruchu w dużych ośrodkach i umożliwić również podjęcie decyzji o zamieszkaniu poza ośrodkami miejskimi oraz ułatwić dystrybucję produktów pochodzących z obszarów wiejskich.

⁽¹⁰⁾ CdR 11/2006, s. 4.

3.13 **Podkreśla** potrzebę szerokiego dialogu między głównymi podmiotami obszarów wiejskich w trakcie opracowywania, realizacji, kontroli i oceny programów oraz **uznaje za konieczne**, by rola władz lokalnych w zakresie wpływania na politykę strukturalną uległa wzmocnieniu, jako że zajmują one uprzywilejowaną pozycję umożliwiającą im zidentyfikowanie i dokonanie oceny problemów oraz oczekiwań swego regionu.

3.14 **Uważa**, że gminy wiejskie powinny aktywnie uczestniczyć w partnerstwie zorganizowanym na szczeblu lokalnym zarówno przez państwa członkowskie, jak i przez regiony w celu opracowania krajowych planów strategicznych i krajowych programów rozwoju obszarów wiejskich. **Uważa** zatem, że konieczne jest podejście „oddolne”, które umożliwia wszystkim zaangażowanym podmiotom wywarcie silnego wpływu na ich opracowanie.

3.15 **Życzy sobie**, by w coraz większym stopniu podążać w kierunku wymiany i tworzenia partnerstwa typu „miasta bliźniacze” między obszarami wiejskimi krajów europejskich; inicjatywy takie będą istotną okazją do zdobycia nowej wiedzy, wymiany najlepszych wzorców i doświadczeń oraz zwiększenia integracji kulturowej. Konieczne należy wspierać turystykę kulturalną na obszarach wiejskich poprzez wzmacnianie kompetencji ludności lokalnej w zakresie rozwoju turystyki oraz rozpowszechnienie informacji o wyjątkowych atrakcjach turystycznych w całej UE.

3.16 **Podkreśla**, że wiele programów wspólnotowych w zakresie współpracy było dotychczas ukierunkowanych przede wszystkim na obszary miejskie i **życzy sobie**, by regiony oraz władze lokalne wspierały tworzenie większej liczby partnerstw wiejskich, tak by więcej nowatorskich doświadczeń w zakresie współpracy dotyczyło również regionów wiejskich.

3.17 **Zaleca**, by gminy wiejskie były najlepszym miejscem wypróbowywania innowacyjnych kierunków polityki w dziedzinie energetyki, skoncentrowanych na odnawialnych źródłach energii i **życzy sobie**, by gminy wiejskie otrzymywały dofinansowanie

i środki pozwalające im zainwestować w energię odnawialną, zwłaszcza w kolektory słoneczne, biomasę i energię wiatru, w celu osiągnięcia samowystarczalności energetycznej, a nawet w celu zwiększenia dochodów ludności zamieszkującej tereny wiejskie.

3.18 **Wyraża życzenie**, by Komisja uruchomiła program mający na celu wymianę nowatorskich wzorcowych rozwiązań w dziedzinie gospodarczej pomiędzy gminami wiejskimi w UE.

3.19 **Apeluje**, by kierunki polityki wspólnotowej nie narzucały rzemieślnikom i małym przedsiębiorcom niemożliwych do spełnienia norm dla typowych produktów lokalnych.

3.20 **Wzywa** Unię Europejską do wspierania tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw, które wykorzystywałyby optymalnie tradycyjną produkcję, oraz do propagowania w przedsiębiorstwach równouprawnienia i integracji ludzi młodych.

3.21 **Uważa**, że 2008 r. będzie miał kluczowe znaczenie ze względu na decyzje, które zostaną podjęte w sprawie przyszłości WPR, szczególnie te, które dotyczą przeniesienia środków z pierwszego do drugiego filaru; wzywa zatem Komisję, Radę i Parlament Europejski do uwzględnienia potrzeb stref wiejskich przy opracowywaniu swych przyszłych propozycji.

3.22 **Apeluje** do Komisji o wsparcie stref wiejskich — poprzez opracowanie odpowiednich kierunków polityki — w ich wysiłkach na rzecz połączenia wzrostu i zrównoważonego rozwoju oraz rozwinięcia potencjału pozwalającego im stworzyć swój niezależny system rozwoju, tak by nie pozostawały one wciąż w tyle za obszarami miejskimi.

3.23 **Postuluje**, by przyszłość obszarów wiejskich została w pełni uwzględniona w obecnej fazie opracowania agendy terytorialnej dla UE, szczególnie poprzez praktyczną refleksję nad partnerstwem środowisko wiejskie — środowisko miejskie uwzględniającą równoważącą rolę małych miast.

Bruksela, 6 grudnia 2006 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE